

**ЕФЕКТИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПРОТЕКЦІОНІЗМУ КРИЗЬ
ПРИЗМУ АНТИДЕМПІНГОВОЇ ПОЛІТИКИ**

Іващенко О.А.

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Національної академії статистики, обліку і аудиту

В економічній теорії одним із головних аргументів протекціонізму є критика теорії зовнішньої торгівлі з позицій захисту національного добробуту, що впливає безпосередньо з аналізу вигащів і втрат. Вигода від застосування експортного й імпорщного мита може бути протиставлена виробничим і споживчим втратам, які виникають від викривлення мотивів поведінки виробників і споживачів. Однак можливий і такий випадок, коли вигода від поліпшення умов торгівлі після введення зовнішньоторговельних податків перевищить втрати від неї.

А. Кнудсен у своїй роботі під назвою «Прямі (і непрямі) наслідки торговельного протекціонізму» зосереджує увагу на розробці моделі антидемпінгової політики. Автор зазначає, що сучасна модель міжнародної торгівлі, де існують бар'єри у торгівлі, такі як тарифи та кількість обмеження, може спричинити стратегічну таємну поведінку в галузях. Не дивно, що збільшення торгових витрат через транспортні витрати та тарифи, змушує іноземні фірми віддавати перевагу змові, а не демпінговій поведінці.

Що стосується прямих і непрямих наслідків торговельного протекціонізму, то перш за все приклади цього можна навести на основі аналізу автором торгівлі США. Зокрема, науковець проаналізував додаткові прямі та непрямі наслідки змови та антидемпінгу щодо цін стосовно імпорту США. Прямі ефекти спостерігаються від продуктів, імпортованих в США з країн, на які не впливає дана торговельна політика. Доказом цього є графічні матеріали, які зазначають, що, середня вартість

дисперсії товарів, що ввозяться з розвинених країни (не включаючи Мексику) значно скоротилися після того, як Мексика приєдналася до угоди про вільну торгівлю з Канадою та США. Цей результат свідчить про те, що, хоча, можливо, спостерігалось зниження цін на товари з Мексики, підвищений рівень конкуренції також зумовив вплив на ціни у всіх інших торговельних партнерів США. На думку автора, ця ситуація, включаючи зниження цін на мексиканські товари, бути прямим наслідком Угоди про вільну торгівлю.

Натомість непрямі ефекти включають вплив торговельної політики на країни, що не беруть участі у ній. Враховуючи VER (обмеження обсягу експорту) у автомобільній промисловості, в той час як японські автомобільні компанії зазнали незначного зниження прибутку зі США, вони зазнали загального збільшення прибутку від переорієнтації автомобілів на понад квоту США до інших країн. Цілком імовірно, що якщо ці ефекти (як прямі, так і непрямі) були виявлені, змова та антидемпінгові санкції мають різний вплив на різні види товарів: Змова може бути більш ймовірною у промисловості з монополістичною конкуренцією (тобто, за наявності диференційованих товарів), де може бути складніше довести шкоду вітчизняній промисловості.

Хоча ГАТТ призначений для зниження тарифів, на практиці не завжди це відбувається. Стаття VI ГАТТ засуджує демпінг, а тому існує три застереження, які включені до ГАТТ: антидемпінгові тарифи, компенсаційні мита та захисні заходи. Антидемпінгові тарифи та компенсаційні мита (збори, що використовуються для компенсації субсидій, наданих в країні-експортері) збільшують торгові витрати, щоб відобразити справедливі ціни. Альтернативною політикою є використання захисних заходів, які можуть бути прийняті в "надзвичайних" ситуаціях.

Найбільшими користувачами антидемпінгової політики є розвинені країни (Австралія, Канада, ЄС, Японія та Південна Корея). Більшість антидемпінгових дій вживаються проти країн, що розвиваються

(найпоширеніші - Китай, Індія та Таїланд). Науковці виділяють чотири канали, за допомогою яких анти демпінг може впливати на обсяги торгівлі: (i) прямий захист; (ii) захист від умовного нагляду; (iii) дискримінація; і (iv) конкретні вимоги. Розглянемо їх наслідки.

Перший канал є очевидним - антидемпінговий тариф підвищує вартість торгівлі та цін на товари, тим самим зменшуючи обсяг торгівлі. Захист також змінює стимули до виробництва, що призводить до неефективності на ринку. Окрім ефектів від неефективності, прямий захист дозволяє здійснювати відповідні дії, надалі зменшуючи обсяги торгівлі.

Другий канал створює ефекти, які пов'язані з невизначеністю: експортер не знає, спочатку, якщо ціни будуть встановлені, то це призведе до антидемпінгового мита. Експортер може або встановити більш високу ціну, щоб уникнути антидемпінгового розслідування або скористатися шансом на нижчу ціну та можливістю антидемпінгових тарифів.

Третій канал, через який антидемпінг впливає на обсяги торгівлі - дискримінація. Відповідні країни зменшують імпорт з названих країн і одночасно збільшують імпорт з не названих країн.

Четвертий і остаточний канал, це конкретні переслідування, де вітчизняна промисловість може заплатити деякі витрати, пов'язані з антидемпінговим дії щодо збільшення вартості імпорту конкуруючих фірм.

Втім, це неповний перелік прямих і непрямих ефектів протекціонізму, що актуалізує подальше дослідження даної теми.

Список використаних джерел

1. Панченко В. Глобальні виміри неопротекціонізму: теорія і практика / В. Г. Панченко. – К.: Аграр Медіа Груп, 2018. – 618 с.
2. Резнікова Н.В. Економічна незалежність країн в умовах глобальних трансформацій / Н.В. Резнікова. – К.: АграрМедіаГруп, 2018. – 487 с.

3. Резнікова Н.В. Політика економічного націоналізму: від витоків до нових варіацій економічного патріотизму /В.Г. Панченко, Н. В. Резнікова // Економіка і держава. — №8 (серпень). — 2017. — сс.5-11.
4. Резнікова Н.В. Від протекціонізму до неопротекціонізму: нові виміри регулювання в умовах лібералізації / В.Панченко, Н.Резнікова / Міжнародна економічна політика. — №2 (27). — 2017. — сс.28-46.
5. Рилач Н.М. Перспективи реалізації в Україні інноваційної економічної моделі: глобальний підхід // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». — 2018. — № 13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/articl/view/3406/3081
6. Рилач Н. М. Зовнішня торгівля України: сценарії інтеграції / Наталія Михайлівна Рилач. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — 2011. — №103. — С. 80–83.
7. Рилач Н.М. Трансформація національної інноваційної системи України як передмова залучення до глобальних інноваційних мереж // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». — 2018. — № 14 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3427
8. Evans-Pritchard, Ambrose. 2009. “In Davos, protectionism is a dirty Word”. The Daily Telegraph, January 31, 2009. Retrieved September 20, 2006 (http://www.telegraph.co.uk/finance/comment/ambroseevans_pritchard/4412497/InDavos-protectionism-is-a-dirty-word.html).
9. Entine, Jon. 2009. “Protectionism – Humpty Dumpty Economics.”, Washington, DC: American Enterprise Institute for Policy Research. Retrieved August 12, 2009 (<http://www.aei.org/article/100386>).

